

MALEZYA KOOPERATİFÇİLİK BİLGİ NOTU

Malezya'da kooperatif sektörünün, 20. yüzyılın başlarına dayanan bir tarihi bulunmaktadır. Malezya'da kooperatifçilik başlangıçta kırsal ve düşük gelirli topluluklarda yoksulluk ve borçlanmayla mücadele etmek amacıyla ortaya çıkmıştır.

Malezya'daki ilk kooperatif yasası olan 1922 Kooperatif Dernekleri Yasası 28 Haziran 1922'de Federal Malay Devletleri Toplantı Konseyi tarafından onaylanmış ve 15 Temmuz 1922'de resmi gazetede yayımlanmıştır.¹

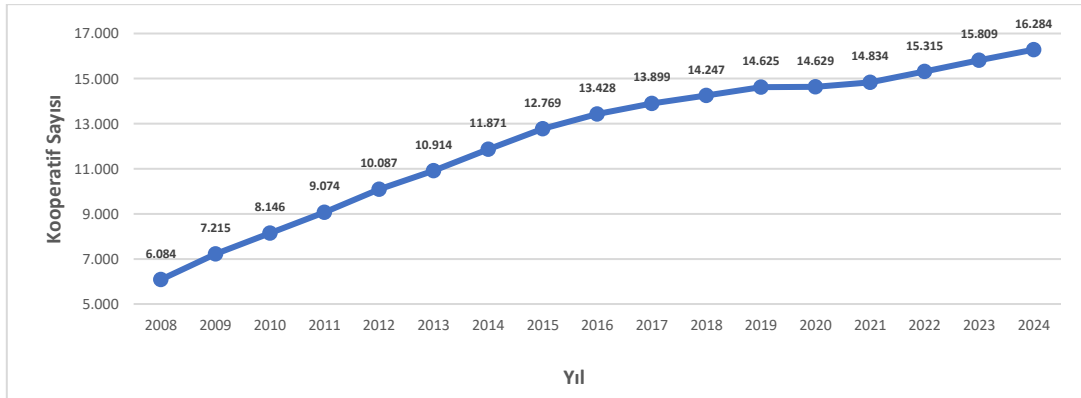
21 Temmuz 1922'de tescil edilen ilk kooperatifler Syarikat Bekerjasama-sama, Jimat Cermat dan Pinjaman, Wang Pekerja-Pekerja, Jabatan Pos ve Telekom Berhad şeklindedir.

1. KOOPERATİF VE ORTAK SAYILARI

Malezya'nın kooperatif sektörü, 2008 yılında Malezya Kooperatif Dernekleri Komisyonunun (MCSC) kurulmasından bu yana hızla büyümüştür.

Grafik 1 incelendiğinde, Malezya'daki toplam kooperatif sayısının 2008-2024 yılları arasındaki 16 yıllık dönemde istikrarlı bir büyüme göstererek 6.084²'ten 16.284³'e yükseldiği görülmektedir. Söz konusu veriler, Malezya kooperatif sektörünün 2008'den bu yana iki katından fazla büyüdüğünü ve ülke çapında kooperatif hareketlerine sürekli ilgi ve katılım olduğunu gösteren sürekli bir büyümeyi yansıtmaktadır.

Grafik 1: Kooperatif Sayısı (2008 – 2024)

Kaynak: Ministry of Entrepreneur and Cooperatives Development, Malaysia Cooperative Societies Commission

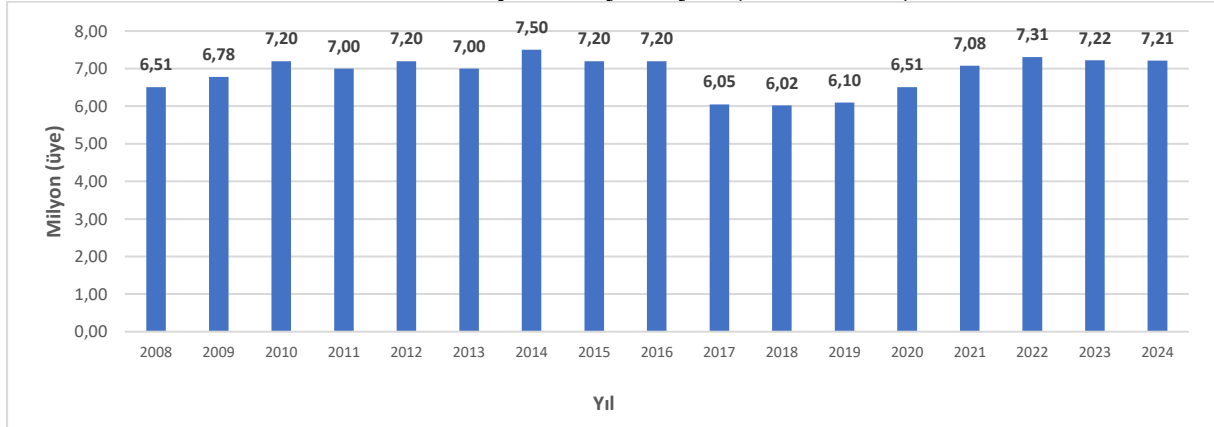
Grafik 2'ye göre, kooperatiflere üye olan kişilerin sayısı 2008 yılında 6,51 milyon iken, 2014 yılında 7,50 milyona ulaşmıştır. Ancak, 2016 ve 2018 yılları arasında üye sayısı yaklaşık 6 milyona gerilemiş, ardından 2022 yılına kadar kademeli olarak 7,31 milyona ulaşmıştır. 2023 ve 2024 yıllarında ise, üye sayısı sırasıyla 7,22 milyon ve 7,21 milyon olarak nispeten istikrarlı kalmıştır.

Kooperatif üyelikleri, memurlar, kamu çalışanları, özel sektör çalışanları, emekliler, mezunlar, öğrenciler, toplu konut sakinleri, küçük orta iş insanları, balıkçılar, çiftçiler, emlak işçileri, profesyoneller ve diğerlerinden oluşmaktadır.

¹ <https://www.skm.gov.my/en/koperasi/gerakan-koperasi/pengenalan/kronologi-gerakan-koperasi>

² <https://www.skm.gov.my/ms/koperasi/gerakan-koperasi/dasar-koperasi-malaysia-dakom-2030#flip12/27/>

³ https://www.skm.gov.my/images/06-Pusat-Sumber/laporan-perangkaan/Laporan_Perangkaan_2024.pdf

Grafik 2: Koopeatif Üye Sayısı (2008 – 2024)

Kaynak: Ministry of Entrepreneur and Cooperatives Development, Malaysia Cooperative Societies Commission

Tablo 1'e incelendiğinde, Malezya'da 2024⁴ yılında 16.284 kooperatifte 7,21 milyon koopeatif üyesinin kaydedildiği görülmektedir. Söz konusu rakamın eyaletlere göre dağılımına bakıldığında, Selangor, 654.727 üyeyi içeren 2.189 kooperatifle en yüksek kooperatif sayısına sahip olarak lider konumundadır. Sabah ve Perak sırasıyla 1.994 ve 1.757 kooperatifle onu takip ederken, Johor'da 1.458 kooperatif ve 470.864 üye kaydedilmiştir.

Federal Bölgede (Kuala Lumpur, Labuan, Putrajaya) yalnızca 1.214 kooperatif olmasına rağmen, bölgede büyük ve aktif kooperatiflerin varlığını yansıtan 2,37 milyon üye ile en yüksek üye sayısına ulaşmıştır. Genel Merkez kategorisi, diğer eyaletlerde de bulunabilen kooperatiflerin farklı eyaletlerde de (genellikle Selangor'da) bulunan merkezlerini ifade etmekte olup, yalnızca üç kooperatiften oluşmakta ancak 900.749 üyeyi temsil etmektedir. Esasen bu durum büyük ulusal düzeyde kooperatifleri göstermektedir. Genel olarak, veriler kooperatif faaliyetinin Malezya genelinde aktif olduğunu ve temelde Selangor ve Federal Bölgede önemli bir yoğunlaşma olduğunu göstermektedir.

Tablo 1: Eyaletlere Göre Kooperatif Sayısı, 2024

No	Eyalet	Kooperatif Sayısı	Üye Sayısı
1	Selangor	2,189	654,727
2	Sabah	1,994	376,559
3	Perak	1,757	365,078
4	Johor	1,458	470,864
5	Federal Territory	1,214	2,370,829
6	Sarawak	1,213	320,326
7	Pahang	1,173	307,699
8	Kedah	1,034	280,786
9	Kelantan	1,013	315,677
10	Terengganu	871	240,733
11	Penang	816	175,189
12	Negeri Sembilan	787	192,711
13	Melaka	504	172,690
14	Perlis	258	62,562
15	Headquarter (Main Office)	3	900,749
Total		16,284	7,207,179

Kaynak: Malaysia Cooperative Societies Commission

⁴ <https://www.skm.gov.my/en/koperasi/gerakan-koperasi/statistik-gerakan-koperasi/annual-statistics#flip52/21/>

2. KOOPERATİFLERİN ÜLKE EKONOMİSİNDEKİ YERİ

Kooperatif sektörü, özellikle son yıllarda Malezya'nın ulusal ekonomisine giderek daha önemli bir katkı sağlayan bir sektör haline gelmiştir. 2024 yılı sonu itibarıyla Malezya'da kayıtlı kooperatif sayısı yaklaşık 7,2 milyon kişiyle yaklaşık 16.284'tür. Tablo 2'ye bakıldığında, kooperatiflerin toplam varlıklarının 37,9 milyar dolar (173,3 RM) değerinde, yıllık cirosunun ise 15,0 milyar dolar (68,1 RM) olduğu görülmektedir. Bu rakam, 2023 yılındaki 14,1 milyar dolar (64,5 RM) cirodan önemli bir artış göstermiştir.

Bankacılık sektörü, toplam varlıkların %78,14'ünü ve toplam cironun %77,89'unu elinde tutarak her iki kategoride de hâkim konumdadır ve bu da kooperatif hareketi içindeki büyük etkisini göstermektedir. Kredi sektörü, varlıkların %9,64'ünü ve cironun %9,17'sini oluşturarak ikinci sırada yer alırken, hizmetler sektörü varlıkların %7,14'ünü ve cironun %5,42'sini oluşturarak üçüncü sırada yer almıştır. Tarım, tüketim ve konut gibi diğer sektörlerin varlık ve ciro payları %3'ün altında kalarak daha küçük paylara sahip olduğu görülürken, ulaştırma, inşaat ve sanayi sektörlerinin her birinin payı %1'in altında kalarak asgari düzeyde katkı sağladığı görülmüştür.

Tablo 2: Kooperatif Sektörlerin Aktif ve Cirosu, 2024

Sektör	Varlık (\$/Milyon)	% Pay	Ciro (\$/Milyon)	% Pay
Bankacılık	29,600.37	78.14	11,703.90	77.89
Kredi	3,652.41	9.64	1,378.12	9.17
Hizmetler	2,705.30	7.14	815.09	5.42
Tarım	890.18	2.35	383.90	2.55
Tüketici	646.26	1.71	504.98	3.36
Konut	247.15	0.65	34.96	0.23
Ulaştırma	86.05	0.23	176.07	1.17
İnşaat	28.44	0.08	20.92	0.14
Sanayi	22.91	0.06	8.24	0.05
Toplam	37,879.07		15,026.17	

Kaynak: Malaysia Cooperative Societies Commission

Malezya'nın kooperatif sektörü son yıllarda büyük ölçüde yenilenen hükümet desteği ve Malezya Kooperatif Politikası 2030'un (Dasar Koperasi Malaysia 2030)⁵ uygulanmasıyla ivme kazanmıştır. Girişimcilik ve Kooperatifler Geliştirme Bakanlığı tarafından uygulamaya konulan bu uzun vadeli ulusal politika, kooperatif hareketini güçlendirmek ve Malezya'nın daha geniş sosyo-ekonomik hedefleriyle uyumlu hale getirmek için kapsamlı bir çerçeve sunmaktadır.

Malezya Kooperatif Politikası 2030, 2030 yılına kadar kooperatif sektörü gelirinin 73 milyar RM'ye ulaşmasını ve aktif kooperatif oranının %65⁶ olmasını hedeflemektedir.

3. KOOPERATİFLERİN BAŞLICA FAALİYET ALANLARI

Malezya'daki kooperatifler bankacılık, kredi, tarım, tüketici, ulaşım, inşaat sektörleri başta olmak üzere çeşitli sektörlerde faaliyet göstermektedir.

Kooperatiflerin faaliyet gösterdikleri sektörlerle ilişkin bilgiler ve ilgili kooperatif isimleri aşağıda verilmektedir:

⁵ <https://www.skm.gov.my/images/03-koperasi/dakom/DasarKoperasiMalaysia2023.pdf>

⁶ <https://www.skm.gov.my/en/koperasi/gerakan-koperasi/dasar-koperasi-malaysia-dakom-2030>

1. Bankacılık

- Üyelerden ve üye olmayanlardan mevduat/tasarruf kabul etmek, bireysel ve kurumsal finansman sağlamak ve diğer bankacılık hizmetleri gibi temel bankacılık hizmetlerinin sağlanması
- Örnek Kooperatifler; Bank Kerjasama Rakyat Malezya, Koperasi Co-opbank Pertama Malaysia Berhad

2. Kredi

- Üyelere kredi olanakları veya krediler / finansman sağlamak
- Örnek Kooperatifler; Koperasi Angkatan Tentera Malaysia Berhad, Koperasi Polis DiRaja Malaysia Berhad, Koperasi Kakitangan Bank Berhad, Koperasi Pembiayaan Syariah Angkasa Berhad, Koperasi Kakitangan Felda Malaysia Berhad ve Koperasi Telekom Malaysia Berhad

3. Tarım

- Tarım, hayvancılık, balıkçılık ve emtia tarımı faaliyetlerinde bulunmak
- Örnek Kooperatifler; Koperasi Permodalan Felda Malaysia Berhad (KPF), Koperasi NLFCS Berhad, Koperasi Serbausaha Makmur Berhad, Koperasi Ladang Berhad, Koperasi Peserta-Peserta Rancangan FELCRA Seberang Perak Berhad

4. Tüketici

- Marketler, süpermarketler, benzin istasyonları, restoran, catering ve kantin işletmeleri dahil olmak üzere tüketim malları ve ihtiyaçlarının sağlanması
- Örnek Kooperatifler; Koperasi UNIKEB Berhad, Koperasi Kakitangan PETRONAS Berhad, Koperasi Makmur Malezya Berhad, Koperasi Penternak Burung Walit Malezya Berhad, Koperasi Persatuan Guru Agama Johor Berhad, Koperasi Satu Harakah Perlis Berhad

5. Ulaşım

- Yolcu taşımacılığı ve tarım/tarım ürünlerine dayalı faaliyetlerin yürütülmesi
- Ulaştırma fonksiyonu kooperatiflerinin büyük bir kısmı, tarım ürünlerinin işleme fabrikalarına taşınması faaliyetlerini yürüten FELDA, RISDA ve FELCRA gibi arazi geliştirme planlarındaki kooperatiflerden oluşmaktadır
- Örnek Kooperatifler; Koperasi Pos Nasional Berhad, Koperasi Kakitangan Amanah Ikhtiar Malaysia Berhad

6. Diğer Endüstriler

- Konut
 - Konutların, binaların, arsaların, ticari ve ilgili altyapıların inşası dahil olmak üzere gayrimenkul geliştirme
 - Örnek Kooperatifler; Taman Koperasi Polis, Taman Shamelin Perkasa, Taman Koperasi Perdana, Koperasi Tunas Muda Sungai Ara Berhad, Koperasi Kemajuan Tanah Negeri Johor Berhad, Koperasi Harta Johor Berhad
- İnşaat
 - Köprüler, üst geçitler, yollar ve diğerleri gibi yeni altyapı inşaatı, yenileme ve onarımı
 - Bu kooperatifler, kauçuk, palmye yağı, hindistancevizi, manyok ve diğerlerinin ekilmesi için arazinin temizlenmesinde yer almaktadır

- Örnek Kooperatifler; Koperasi Ladang Berhad, Koperasi NLFCS Berhad, Koperasi Akademi Binaan Malaysia Wilayah Utara Berhad
- Endüstriyel
 - Sanayi temel tarımı da dahil olmak üzere imalat ve imalat sanayine dayalı faaliyetlerin yürütülmesi
 - Sanayi kooperatiflerinin faaliyetlerinin çoğu, Köy Sanayi Kooperatifleri (KİK) olarak bilinen küçük sanayi faaliyetlerini yürütmektedir. KİK, dokuma ürünler, çömlekçilik, gümüş dekoratif eşyalar ve mobilya eşyalarından ürünler pazarlamak ve üretmek amacıyla kurulmuştur.
 - Örnek Kooperatifler; Koperasi Kraf Batu Lunguyan Sook Berhad, Koperasi Muslimin Malaysia Berhad

Tablo 3'te Malezya'daki toplam kooperatif sayısının sektörlere göre dağılımı verilmektedir. Buna göre kooperatif sayısına göre Tüketici sektörü baskınlığını korurken, bunu kayda değer artışlar kaydeden Tarım ve Hizmetler sektörü takip etmiştir. Tarım sektörü 3.237'den (2020) 3.787'ye (2024) yükselirken, Hizmetler sektörü 3.935'ten (2020) 4.935'e (2024) çıkmıştır. Buna karşılık, Kredi ve Sanayi sektörlerinde hafif düşüşler yaşanmış ve Bankacılık sektörü değişmeden kalmıştır. Genel olarak, kooperatif hareketi, esas olarak Tüketici, Tarım ve Hizmetler sektöründeki büyümenin etkisiyle istikrarlı bir büyüme göstermiştir.

Tablo 3: Sektörlere Göre Kooperatif Sayısı (2020-2024)

No	Sektör	Yıl					% Ortalama Büyüme (CAGR) 2020-2024
		2020	2021	2022	2023	2024	
1	Bankacılık	2	2	2	2	2	0.00
2	Krediler	572	565	566	560	554	-0.80
3	Tarım	3,237	3,329	3,451	3,634	3,787	4.00
4	Konut	307	307	308	311	309	0.16
5	Sanayi	356	348	357	352	339	-1.22
6	Tüketici	5,479	5,500	5,567	5,613	5,626	0.66
7	İnşaat	255	250	256	266	268	1.25
8	Ulaştırma	486	480	471	466	464	-1.15
9	Hizmetler	3,935	4,053	4,337	4,605	4,935	5.82
	Toplam	14,629	14,834	15,315	15,809	16,284	2.72

Tablo 4'e göre, kooperatif üye sayısı 2020'de 6,51 milyondan 2024'te 7,21 milyona %2,56'lık bir artış (CAGR) gerçekleştirmiştir. Hizmetler sektörü en güçlü büyümeyi gösterdi ve 2020'de yaklaşık 1,13 milyondan 2024'te 1,48 milyona %7,09'luk bir bileşik yıllık büyüme oranı yakalamıştır.

Üyelik açısından en büyük olan Tüketici sektörü, 2020'de 2,23 milyondan 2024'te 2,67 milyona çıkarak %4,60'lık bir bileşik yıllık büyüme kaydetmiştir. İnşaat ve Ulaştırma gibi diğer sektörler de sırasıyla %0,62 ve %0,56'lık bileşik yıllık büyüme ile daha ılımlı bir büyüme yaşamıştır. Kredi sektörü 2022'de zirve yapmasına rağmen devam eden yıllarda azalış kaydetmiştir. Bankacılık, Tarım, Konut ve Sanayi sektörleri üyeliklerinde de düşüş yaşanmış olup, Konut sektörü %-3,35 bileşik yıllık büyüme oranıyla en sert düşüşü göstermiştir.

Tablo 4: Sektörlere Göre Kooperatif Üye Sayısı (2020-2024)

No	Sektör	Yıl					% Ortalama Büyüme (CAGR) 2020-2024
		2020	2021	2022	2023	2024	
1	Bankacılık	976,165	918,668	906,507	897,785	889,227	-2.30
2	Kredi	1,175,596	1,249,862	1,478,444	1,168,134	1,165,477	-0.22
3	Tarım	619,429	721,040	719,644	634,535	630,766	0.45
4	Konut	145,068	142,131	128,094	131,163	126,560	-3.35
5	Sanayi	19,543	19,313	19,059	19,233	18,227	-1.73
6	Tüketici	2,232,123	2,525,754	2,578,065	2,654,556	2,671,777	4.60
7	İnşaat	91,723	94,317	94,613	94,955	94,012	0.62
8	Ulaştırma	126,938	132,754	132,487	131,406	129,826	0.56
9	Hizmetler	1,126,468	1,275,280	1,255,799	1,488,397	1,481,307	7.09
Total		6,513,053	7,079,119	7,312,712	7,220,164	7,207,179	2.56

4. KOOPERATİFLERE İLİŞKİN MEVZUAT

Yıl	Tanım
1922	İlk kooperatif yasası olan 1922 tarihli Kooperatif Dernekleri Yasası, Federe Malay Devletleri Toplantı Konseyi tarafından onaylanmıştır.
1948	1922 tarihli Kooperatif Dernekleri Yasası yürürlükten kaldırılmış ve yerine 1948 Kooperatif Dernekleri Yönetmeliği getirilmiştir.
1993	1993 Kooperatif Dernekleri Yasası, Parlamento'da masaya yatırıldıktan sonra Kraliyet onayını almıştır. 1993 tarihli Kooperatif Dernekleri Yasası resmi gazetede yayımlanmıştır.
1994	1993 tarihli Kooperatif Dernekleri Yasası yürürlüğe girmiştir.
1995	Kooperatif Dernekleri Yasası, iyi yönetim uygulamalarını teşvik etmek ve üyeleri güçlendirmek için değiştirilmiştir. Yasa, kooperatiflerin yan kuruluşlar kurmasına izin vermiş ve kârlarının bir kısmını toplumsal kalkınma projelerini finanse etmek için ayırmalarını zorunlu kılmıştır. Kanun 1996 ve 2001 yıllarında tekrar değiştirilmiştir.
2007	Kooperatif Birlikleri Yasası, kooperatiflerin düzenlemelerini ve gözetimini sıkılaştırmak için 2007 yılında değiştirilmiştir. Değişiklik, ulusun sosyo-ekonomik hedeflerine ulaşılmasına katkıda bulunmak için kooperatiflerin dürüstlük, güvenilirlik ve şeffaflık gibi kooperatif değerlerine uygun olarak geliştirilmesini teşvik etmiştir.
2021*	1 Nisan 2021'de yürürlüğe giren A1634 sayılı Kanun ile yapılan son değişiklik yapılmıştır.

5. KAMU VE ÖZEL SEKTÖR TARAFINDAN VERİLEN DESTEKLER

1 Ocak 2008 tarihinde, Malezya Kooperatif Dernekleri Komisyonu (MCSC) ve Suruhanjaya Koperasi Malezya (SKM) olarak bilinen Malezya Kooperatif Geliştirme Departmanı kurulmuştur.⁷

Kooperatif hareketinin kamu ve özel sektörle birlikte ulusal kalkınmada aktif bir rol oynamasını sağlamak için 2004 yılında Girişimci ve Kooperatif Geliştirme Bakanlığı (MeCD) tarafından birinci Ulusal Kooperatif Politikası (NCP, 2002 – 2010) başlatılmıştır⁸.

İkinci Ulusal İşbirliği Politikası (DKN, 2011-2020)⁹, aşağıda belirtilen beş stratejik itici güç alanıyla önceki NCP'nin devamı niteliğindedir:

⁷ <https://www.skm.gov.my/en/koperasi/gerakan-koperasi/pengenalan/kronologi-gerakan-koperasi>

⁸ <https://icaap.coop/wp-content/uploads/2025/04/2025-Malaysia-Snapshot.pdf>

⁹ <https://www.skm.gov.my/en/koperasi/gerakan-koperasi/dasar-koperasi-malaysia-dakom-2030#flip12/35/>

- (1) kooperatiflerin yüksek değerli ekonomik sektörlere katılımını teşvik etmek
- (2) Kooperatiflerin kapasite ve kabiliyetini güçlendirmek
- (3) Kooperatiflerde beşeri sermaye kapasitesini oluşturmak ve geliştirmek
- (4) Halkın kooperatif hareketine olan güvenini artırmak
- (5) Etkin denetim ve uygulama yoluyla kooperatifleri güçlendirmek.

2013 yılında, DKN politikası Malezya Ekonomik Dönüşüm Programı ile entegre edilmiş olup, böylece Malezya, bölgesel kooperatif hareketinin güçlendirilmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Angkatan Koperasi Kebangsaan Malaysia Berhad (ANGKASA), 1993 tarihli Kooperatifler Yasası kapsamında kurulan ve Malezya kooperatif hareketini temsil eden ulusal bir kuruluştur. Malezya'daki tüm kayıtlı kooperatifler için çatı kuruluş olarak hizmet veren bu kuruluş, merkezi koordinasyon ve savunuculuk kurumu olarak görev yapmaktadır. Temel görevi, ulusal ve uluslararası düzeyde kooperatiflerin çıkarlarını temsil etmek, ekonomik ve sosyal kalkınmalarını kolaylaştırmak ve çeşitli sektörlerdeki üye kooperatifler arasında iş birliğini teşvik etmektir.

ANGKASA, 1977 yılında ASEAN'daki kooperatifler arasında entegre bir ağ oluşturmak amacıyla kurulan ASEAN Kooperatif Örgütü'nün (ACO) kurucu üyelerinden birisidir.

Politika kapsamında, Asya Pasifik bölgesindeki kooperatifler arasındaki ticaret bağlantılarını kolaylaştırmak için 2013 yılında ANGKASA bünyesinde Malezya Ticaret Ofisi (MBO)¹⁰ kurulmuş ve ANGKASA, 2014 yılında ACO Başkanı olarak seçilmiştir.

Öte yandan, Malezya Kooperatif Dönüşüm Planı (TransKoM) 2021-2025¹¹, kooperatif sektörünün 5 yıl içinde gelişimini sağlamak amacıyla 2021'de başlatılmıştır. TransKoM, Malezya'da kooperatifçilik hareketini güçlendirmek için uygulanacak hedef, amaç ve stratejik tedbirlerin yanı sıra temel program ve faaliyetleri özetleyen stratejik bir dönüşüm belgesidir.

Ekim 2023'te başlatılan Malezya Kooperatif Politikası (Dakom) 2030¹², üyelerinin ekonomik performansını ve sosyal refahını artırmayı amaçlayan kooperatiflerin gelişimi için politikalar geliştirmektedir. Dakom, kooperatif hareketi için stratejik bir yön olarak dört ayaklı bir politikaya dayanmaktadır:

- Kooperatif desteğini daha bütünsel bir ekosisteme dönüştürmek
- Sektöre yönelik kamuoyu anlayışını ve takdirini artırmak
- Kooperatif kapasitesini ve kabiliyetini güçlendirmek
- Sektörü sosyoekonomik bir itici güç olarak ilerletmek

10 Ekim 2025'te açıklanan 2026 Malezya Bütçesi kapsamında, kooperatif sektörüne yönelik çeşitli finansal destek biçimleri bulunmaktadır.

Bu destekler aşağıda özetlenmektedir;

¹⁰ <https://icaap.coop/mbo/>

¹¹ https://www.kuskop.gov.my/admin/files/med/image/portal/PDF/TRANSKOM%202021_2025.pdf

¹² <https://www.skm.gov.my/en/koperasi/gerakan-koperasi/dasar-koperasi-malaysia-dakom-2030>

	Amount
Cooperative Societies Commission (SKM) – Grant	RM63.8 million
• Additional injection into the Malaysian Cooperatives Commissions Working Capital Fund (RM50m)	
• Business Development Through Cooperatives (PPMK) 3.0 (RM6m)	
• Empowerment of the Cooperative Supply Chain (SCOPE) (RM3m)	
• Agricultural/Plantation Cooperative Economic Transformation (Tekad) (RM3.8m)	
• Encouraging Cooperatives as SE (SE.Rasi) (RM1m)	
Bank Simpanan Nasional (BSN) – Grant	RM50 million
• SME Digital Matching Grant – Telco	
• SME Digital Matching Grant – Technology Provider	
• Hawker Digital Grant	
Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad – Financing	RM250 million
• Cooperative Financing	
• BRPlus – i BizLady (RM30m)	
Small Medium Enterprise Development Bank Malaysia – Financing	RM100m
• Cooperative Acceleration Scheme	

6. KOOPERATİFLERDEN SORUMLU KAMU KURUMLARI

i) Girişimci Geliştirme ve Kooperatifçilik Bakanlığı (KUSKOP)

Girişimci Geliştirme ve Kooperatifçilik Bakanlığı (KUSKOP)¹³, kooperatif sektörünün tüm gelişimine yön vermekten sorumludur.

ii) Malezya Kooperatif Dernekleri Komisyonu (MCSC)

Malezya Kooperatif Dernekleri Komisyonu (MCSC)¹⁴, Girişimci Geliştirme ve Kooperatifler Bakanlığı'na bağlı bir kurum olarak 1 Ocak 2008'de kurulmuş olup, kooperatiflerin sicil kaydı ve düzenleyicisi olarak görev yapmaktadır.

Malezya Kooperatif Dernekleri Komisyonu'nun (MCSC) amacı, ulusal sosyo-ekonomik kalkınma hedeflerine ulaşılmasına katkıda bulunmak için kooperatiflerin değer ve ilkelerine uyumlu olarak güçlü ve istikrarlı gelişimlerini teşvik etmektir.

MCSC tarafından sunulan hizmetlerden bazıları kooperatif kaydı, kooperatif kalkınma yardımı hibeleri, hizmet hesapları ve denetim ve hukuki danışmanlık hizmetleridir.

iii) Malezya Kooperatif Enstitüsü (IKMa)

Malezya Kooperatif Enstitüsü (IKMa)¹⁵, Girişimci Geliştirme ve Kooperatifler Bakanlığı altında kooperatiflerin eğitim ve öğretimi kapsamında faaliyet göstermektedir. Bu kapsamda Kooperatif Yönetim Kurulu Üyelerine, işbirlikçilere, kooperatif girişimcilerine ve ilgilenen bireylere çeşitli kurslar, eğitimler ve açık rehberlik sunmaktadır.

Enstitünün ana kampüsü Selangor'da bulunmaktadır ve Haziran 1997'de enstitü Kota Kinabalu, Sabah ve Eylül 1998'de Kuching, Sarawak'ta bir şube açmıştır. Daha sonra 2009 yılında Doğu Bölgesi'ni (Pahang), 2010 yılında Kuzey Bölgesi'ni (Kedah) ve 2010 yılında Güney Bölgesi'ni

¹³ https://www.kuskop.gov.my/index.php?r=site%2Findex&page_id=19&language=en

¹⁴ <https://www.skm.gov.my/en/>

¹⁵ <https://www.ikma.edu.my/en/>

(Johor) açarak ortak eğitim ve öğretim programlarının ülke genelinde daha kolay takip edilebilmesini sağlamıştır.

Sunulan derslerin odak alanları arasında yönetim ve idari işbirliği, kooperatif mevzuatı, kooperatif liderliği, finans, işletme yönetimi ve girişimcilik ve yasal işbirliği yer almaktadır.

7. KOOPERATİFLERE İLİŞKİN ÇATI KURULUŞLAR

Malezya Ulusal Kooperatif Hareketi (Angkatan Koperasi Kebangsaan Malezya Berhad – ANGKASA)¹⁶

1971'de ikinci Malezya Kooperatif Kongresi, ANGKASA'nın ulusal kooperatif birliği olarak kurulmasını onaylamıştır. ANGKASA, hükümet tarafından aşağıdaki hedeflerle ulusal ve uluslararası düzeyde kooperatif hareketini temsil eden en iyi kooperatif olarak tanımlanmaktadır:

- i) Malezya'daki tüm kooperatiflerin birleştirilmesi
- ii) Malezya kooperatifçilik hareketini ulusal ve uluslararası düzeyde temsil etmek
- iii) Özel olarak üye kooperatiflerin ve genel olarak kooperatif hareketinin çıkarlarını ve gelişmelerini gözetmek ve korumak
- iv) Üye kooperatiflerin işleyişini kolaylaştırmak

ANGKASA, Malezya genelinde kooperatif hareketini ulusal ve uluslararası düzeyde temsil etmek üzere hükümet tarafından tanınan Malezya kooperatif hareketinin temel yapıtaşı niteliğindedir.

ANGKASA, yeni iş alanlarını belirleyerek ve teşvik ederek, mevcut işletmeleri geliştirerek ve güçlendirerek ve ulusal ve uluslararası düzeyde ağlar oluşturarak işbirlikçi ticareti teşvik etmekte ve geliştirmektedir.

Malezya kooperatif ekosistemi, Güneydoğu Asya'da büyümek isteyen Türk şirketleri için çeşitli giriş noktaları sunmaktadır. Türkiye'nin endüstriyel ve teknolojik yetenekleri ile Malezya'nın kooperatif dönüşüm gündemi arasındaki stratejik uyum, karşılıklı fayda sağlayan bir ortam yaratmaktadır. Kooperatiflerle doğrudan etkileşim veya ANGKASA ile iş birliği yoluyla doğru ortaklıklarla, Türk işletmeleri bölgede uzun vadeli ticari varlık oluştururken kapsayıcı ekonomik büyümeyi desteklemesi mümkündür.

¹⁶ <https://angkasa.coop/>